

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Director: C. DISSESCU

Prim-Redactor: SILIU RĂDULESCU

Consilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

S. R. — *Andrei Rădulescu.* — L'introduction de la legislation roumaine en Bessarabie.

Richard Hutschneker. Analiza constituționalismului (Recensie asupra *Cursului de Drept Constituțional de G. Alexianu*).

Jurisprudența Română. — *Curtea de Apel din Iași S. II.* — Femeie măritată. — Vânzare. — Lipsa autorizației maritale. (Maria Godleschi cu Marin Gh. Bârzu).

Curtea de Apel din Târgu Mureș. — Impozite. — Perceperea lor. — Privilegiu. — Abrogare. — (Biserica reformată din Roteni cu Ministerul Industriei și Comerțului).

Trib. Bacău S. II. — Bezman. — Transmiterea acestui drept. — (Sandu Secure cu Gh. N. Ioniță).

Bibliografie.

ANDREI RADULESCU. — L'introduction de la legislation roumaine en Bessarabie

O nouă lucrare datorită eminentului jurist *Andrei Rădulescu*, și extrasă din *Buletinul Societății de Legislațiune comparată*, vine să mărească contribuția pe care d-sa a adus-o pentru cunoașterea chestiunilor privitoare la legislațiunea noastră în străinătate, prin lucrări anterioare, despre cari ne-am ocupat în coloanele acestei reviste ¹⁾.

De data aceasta autorul face să se cunoască introducerea legislației române în Basarabia.

Domnul *Andrei Rădulescu* începe acest studiu arătând mai întâi care era starea legislațiunei în Basarabia, în timpul ocupațiunei rusești 1912—1918 pentru ca apoi să expună starea legislațiunei dela 1918, când *Sfatul Țării* a proclamat unirea cu *Patria Mamă* și până la 1928, când Parlamentul a votat legea pentru introducerea în Basarabia a legilor din *Vechiul Regat*, fapt realizat prin legea promulgată cu decretul regal No. 876 din 29 Martie 1928 și publicat în *Monitorul Oficial* cu No. 77 din 4 Aprilie 1928, care fixa data intrării în vigoare la 1 Iunie 1928.

Autorul arată după aceasta, cum încă din anul 1926 Ministerul Justiției, Th. Cudalbu, luase deciziunea de a introduce legile din *Vechiul Regat* în Basarabia și în care scop a fost însărcinat să prepare un ante-proiect, dar care nu a ajuns în fața Parlamentului.

Succesorul său însă, d-l *Stelian Popescu*, convins deasemenea de necesitatea unificării, a adoptat ace-

iași opiniune, numind o comisiune compusă din înalți magistrați, domnul *Andrei Rădulescu*, luând parte printre dâșii.

Această comisiune utilizând, tot cea-ce se făcuse până atunci, a dat proiectului forma definitivă și în frumoasa și bogata expunere de motive care-l însoțește, se arată starea chaotică existentă în Basarabia dovedită prin serioase cercetări, precum și dorința aproape unanimă pentru ca unificarea să se facă.

Obiecțiunea care se ridica, cum că acest fel de introducere a legilor din *vechiul regat* n'ar fi constituțională, fiind-că art. 137 din noua Constituție prevede că legile existente în diferite părți ale Statului Român, rămân în vigoare până la revizuirea lor pentru a fi puse în armonie cu Constiția și a asigura unitatea legislativă, nu a putut să aibă temei, de oare-ce textul citat nu arată modul prin care să se ajungă la unitatea legislativă și nici nu interzice de a se legifera numai pentru o parte a Statului sau de a începe parțial opera de unificare.

De asemenea autorul arată că introducerea legilor *vechiului regat* nu putea să producă nici o turburare în viața juridică a Basarabiei, de oare-ce legile cari se introduceau nu erau prea deosebite, în ce privește principiile fundamentale, de dreptul care predomina acolo și care în cea mai mare parte era românesc.

De alt-fel, observă d-l *Andrei Rădulescu*, acest sistem de a proceda prin extindere la unificarea legislativă, a fost utilizat, nu numai în Franța, pentru *Alsacia-Lorena*, dar și în Italia, după șase luni dela promulgarea în România a legii pentru Basarabia.

După ce enumără legile ale căror dispozițiuni au fost introduse în Basarabia, printre cari în primul rând figurează *Dreptul civil*, autorul arată că în această materie, au rămas încă în vigoare în Basarabia regulile de drept cari privesc capacitatea femeii măritate, căutarea paternității, succesiunea soțului supraviețuitor și situația copiilor naturali, ca fiind superioare celor din *vechiul regat*, și mai aproape de spiritul timpului, care va determina probabl o legiferare uniformă în aceste materii pentru tot cuprinsul României.

În materia procedurii civile, care de asemenea a fost introdusă în Basarabia, autorul arată cum pentru publicitatea drepturilor reale deși a intrat în vi-

1) A se vedea bibliografiile lucrărilor d-lui *Andrei Rădulescu*: „Note sul l'opera legislativa de la Romania dopo la guerra”, *Dreptul* No. 20/1928 și: „Le fonti del Diritto Civile e Commerciale Romano”, *Dreptul* 2—3/1930.

goare sistemul procedural al vechiului regat, s'au menținut totuși și registrele cari erau ținute de primi notari, în cari se înscriau actele juridice asupra imobilelor iar nu asupra persoanelor după sistemul din vechiul regat, însă aceste registre numai cu caracter informativ.

De asemenea cu privire la instituția notarilor. Prin introducerea legii autentificării actelor, desființarea sistemului notarial impunându-se în mod logic, autorul ne arată tot ce a făcut legiuitorul, pentru ca notarii să nu rămână în afară de orice funcțiune, fie încadrându-i în magistratură, fie conferindu-le anumite drepturi după titlurile pe cari le aveau, ast-fel ca nici unul să nu fie lezat.

Înainte de a încheia această lucrare, d-nul Andrei Rădulescu spune că se știe bine și în țările străine, că această unificare s'a făcut în deplină liniște; că nici o turburare nu a avut loc așa cum au anunțat rău voitorii, cari reușiseră pentru cât-va timp să impresioneze pe acei cari nu cunoșteau adevărata situație. Din contră populațiunea, mai ales cea dela sate, a primit cu multă simpatie legile române.

Prin aplicațiunea acestor noi legi, nu numai că a dispărut chaosul, dar încă s'a pus în evidență superioritatea dreptului român care s'a dovedit că este foarte potrivit Basarabiei.

Pe de altă parte termină autorul, s'a mărit încrederea populațiunii române și s'a arătat și străinilor că suveranitatea României nu este trecătoare în această parte a teritoriului, cu care s'a unit pentru tot-deauna.

S. R.

ANALIZA CONSTITUȚIONALISMULUI

„Curs de drept constituțional” de G. Alexianu, profesor la universitatea din Cernăuți.

D-l Profesor G. Alexianu își publică într'un important volum, prima parte a „Cursului de drept constituțional”, predat la facultatea juridică din Cernăuți.

În ultimii ani, literatura de drept public s'a bucurat de numeroase succese.

Poate, că în epoca de desagregare a atâtor corpuri politice și de răsturnări sensibile a numeroase valori sociale, multe probleme grele și dureroase s'au pus vieții popoarelor, încât manifestările din domeniul dreptului public, pot fi privite, ca pornite dintr'un pronunțat instinct de conservare socială și politică.

Când evenimentele sânt de așa natură, încât sub masivitatea lor, determină cursul de evoluțiune a ordinii de drept, iar valorile jonglează uneori în afară de câmpul magnetic al tradiției, se cerea o operă de precizare a instituțiilor de drept public, se impunea o conturare mai pregnantă a noțiunilor, o radicală revizuire a drumului parcurs până acum, pentru ca consolidându-le teoreticește și însănătoșindu-le printr'o dreaptă și leală aplicare, ordinea de drept să reziste încercărilor efemere, tendințelor desagregatoare.

Aceasta sub raport general.

Noua ordine de lucruri, creată prin desrobirea pro-

vinciilor subjugate, cerea o operă de cohesiune juridică și socială, dar oferă în acest scop materialul variat, rezultat al unor școli diferite.

Nu mai puțin marile reforme a exproprierei și votului universal, cereau o acțiune de educațiune, pentru a ajunge la maturitate, când aveau să îndeplinească cu adevărat misiunea, pentru care ele au fost create.

În sfârșit ordinea juridică formată prin constituțiunea de la 1923 și caracterizată prin contenciosul constituționalității legilor și prin contenciosul administrativ impunea o încadrare a acțiunii administrative, discreționară și suficient de arbitrară până atunci, în ordinea de drept.

Aceasta sub raport intern.

Nu e de mirare, deci, că pe ogorul literaturii de drept public au apărut atâtea lucrări. Ar fi însemnat un act vădit de lipsă de înțelegere a imperativelor categorice ale vremii, dacă doctrina și jurisprudența nu răspundea nevoilor vitale ale clipei de față.

* * *

Maestrii dreptului public Const. G. Dissescu și Const. Stere, care au ilustrat cele două catedre ante-belice de drept constituțional au avut rol covârșitor în fixarea cadrului de drept al statului nostru. Ei au participat la alcătuirea ultimei reforme constituționale, au inspirat marile reforme sociale, au dat formă și viață juridică instituțiilor, pe care realitatea socială le reclama.

Nu trebuiesc uitați apoi d-nii Paul Negulescu și Anibal Teodorescu.

Ca și cei dintâi, rolul lor nu s'a mărginit la a profesa dreptul public de pe catedră, ci activând în sânul corpurilor legislative, au împrumutat acțiunii acestor corpuri principiile și teoriile, pe care le profesau, inspirând opera legislativă într'o formă foarte accentuată.

Astfel este bine cunoscută partea de contribuție ce revine d-lui profesor Negulescu la înfăptuirea *Contenciosului Administrativ* din 1912.

D-l profesor Negulescu a făcut, însă, și mai mult. A creat un laborator de muncă științifică în domeniul dreptului public. Acel *Institut de Științe Administrative*, care ființează la București, este azi nucleu-științei dreptului public românesc.

* * *

D-l G. Alexianu face parte din tânăra generație. Spun astfel, pentru că d-l Paul Negulescu în substanțiala prefață, care precedează cursul, accentuează asupra acestui amănunt.

Pentru d-l Alexianu această accentuare din partea maestrului nu poate constitui decât un motiv de mândrie, pentru că tinerețea autorului, confirmă clasicu vers corneille-an: „la valeur n'attend pas le nombre des années...”

Pentru noi ceilalți mai tineri, d-l Alexianu ne-a apărut totdeauna de o pronunțată maturitate. Lucrările sale atât de numeroase, studiile risipite în *Pandectele Române* și în *Revista de drept public* ne

arătau totdeauna pe savant, stăpân desăvârșit al problemelor, cu perspectiva largă asupra evenimentelor ajutat de o cugetare serioasă și de un spirit de analiză pătrunzător.

Fără să-l fi anunțat, noi bănuim că acest curs trebuie să apară. Pentru că era singura posibilitate ce i se oferia, de a coordona, de a sintetiza, imensul material științific de care se știa că dispune și din care, frânturi s'au distilat în lucrările anterioare și de dimensiuni mai reduse.

* * *

„Cursul de drept constituțional” partea I are o împărțire cum nu se poate mai științifică.

Introducerea este consacrată noțiunii de drept, preocupându-se de raporturile dintre drept și morală, dintre dreptul pozitiv și natural, dintre dreptul public și privat. Avansând în cercetarea problemei, autorul analizează subdiviziunile dreptului public, precizează deosebirea dintre dreptul constituțional și sociologie, analizează caracterul legilor constituționale și încheie această parte a lucrării cu studiul dreptului interprovincial, această grea și arzătoare problemă, care preocupă atât de mult jurisprudența noastră.

Partea I a lucrării este destinată analizei „Statului”. Ea cuprinde 5 capitole: Formațiunea statului, Suveranitatea statului, Personalitatea statului, Raportul dintre Stat și Drept, și în sfârșit, Formele Statului.

După examinarea elementelor statului, autorul se oprește la definiția statului și trecând în revistă diferitele definițiuni ale doctrinei române și străine se oprește la formula:

„Statul este o grupare de indivizi reuniți printr-o legătură națională pe un teritoriu determinat și fiind guvernați de o putere superioară voințelor individuale” (p. 72)

Principiul suveranității statelor este expus sintetizându-se doctrinele în teocratice, democratice, realiste și juridice, iar concepțiunea autorului este redată într-o frumoasă pagină, pe care o transcriem aici:

„Statul este o realitate istorică, o realitate socială, o realitate juridică. Viața în societate nu se poate concepe fără existența Statului. El este un fapt, care se impune tuturor. Insuși dreptul apelează la stat pentru a-i consacra puterea lui de aplicațiune. Ne-am deprins să vedem în această devenire, în această transformare continuă a Statului, în aceste forțe de prefaceri, care se ridică din adâncuri în aer și cer să fie înfăptuite, în ordinele pe care agenții Statului le dau zilnic, pentru funcționarea serviciilor publice, o putere superioară voințelor colective, o voință care se impune tuturor, numită Suveranitate. De aici se confundă adesea suveranitatea, cu manifestările ei. Singure manifestările suveranității sânt o realitate; suveranitatea în sine este o simplă concepție de viață, pe care și-o formulează membrii unei societăți și în baza căreia organele Statului își trag puterea de a comanda și a impune voința lor colectivității. Criteriul de viață al unei societăți, transpus în formule juridice, prin sistemele, pe care societatea le crede mai nimerite,

formează autoritatea morală în baza căreia aceste reguli pot fi aduse, prin constrângere, la îndeplinire de Stat, formează ceea ce se chiamă suveranitate. Idealul către care viața tinde neîncetat pe de o parte, necesitatea traiului în societate, pe de altă parte, dau naștere unei concepții despre viață, pe care și-o făuresc oamenii, în raport cu gradul de civilizație și căreia înțeleg să se supună și să-i asculte comandanțele pe care ei însuși le-au desprins și formulat în legi pozitive. Concepției aceștia îi dăm o autoritate morală, în baza căreia își trage puterea de a comanda o investimântăm cu titlul de suveranitate” (p. 107)

Capitolul 3 este consacrat Personalității statului, iar capitolul 4 Raportului dintre Stat și Drept, în expunerea căruia se desemnează concepția statului-politai și aceea a statului de drept.

Ultimul capitol al acestei părți cuprinde o largă analiză a formelor de stat, astfel cum ele se prezintă pe glob.

Partea II este intitulată „Organizarea statului modern” și cuprinde capitolele următoare: „Instituirea regimului constituțional, Supremația Constituției, Reviuirea Constituției, Suspendarea Constituției și Evoluțiunea Constituțională a Statului român.

Autorul examinează constituțiunile din punctul de vedere al formei extrinseci, precizează modul de instituirea lor, iar cu prilejul examinării rolului lor se oprește la ideea de delegațiune în dreptul public, chestiune mult desbătută în doctrină.

Urmează apoi o aprofundată cercetare a chestiunii constituționalității legilor, a dreptului de necesitate care justifică suspendarea constituției făcând loc Decretelor— Legi și stărei de asediu, pentru a stăruia asupra formelor constituționale prin care a evoluat statul nostru.

Lucrarea d-lui profesor Alexianu are calități deosebite. Problema, ce i se punea cu prilejul alcătuirii ei era de a găsi metoda cuprinzătoare, care să îmbrățișeze evoluțiunea în timp a fiecărei instituții, diferențierile ei în spațiu complectată cu explicarea cauzelor, care au condus la diferențiere, sintetizarea doctrinei, conturarea jurisprudenței, toate acestea într'un permanent paralelism între așezămintele interne și acele de peste hotare.

Lucrarea d-lui profesor Alexianu învinge toate dificultățile și într'o formă limpede și frumoasă, oferă într'o îmbinare complectă și sintetică un bogat material documentar, agregat printr'un spirit juridic din cele mai alese și o filozofie democratică robustă.

Lucrarea d-lui profesor Alexianu este menită a face epocă.

Iași, 1 Februarie 1911.

Rickard Hut-

*Tabla de materii pe anul 19
trimite abonaților în curent cu p
Se pune în vederea abonaților,
grăbi achitarea sumelor datorite
rea colecțiilor.*

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

CURTEA DE APEL DIN IAȘI S. II-a

Audiența de la 28 Noembrie 1930

Președinția D-lui M. Haralamb, consilier

Maria Godleschi cu Maria Gh. Bârză

FEMEE MĂRITATĂ. — INSTRĂINAREA IMOBILELOR SALE. — LIPSA AUTORIZAȚIEI MARITALE. — ARĂTAREA ÎN ACT CĂ FEMEEA ESTE VĂDUVĂ.—DELICT.—CULPĂ. — ACȚIUNE ÎN ANULAREA ACTULUI. — RESPINGEREA EI.—ART. 948,950 ȘI 1285 C. CIVIL.

Faptul femeii măritate de a se da față de cumpărătorii unui imobil al său drept văduvă, confirmând această împrejurare și prin modul de a se comporta în societate, constituie un delict prin care a izbutit să înșele în această privință pe cumpărători, iar pentru repararea prejudiciului cauzat prin acest delict, cel mai indicat mijloc este acela de a nu i se primi acțiunea pornită în justiție pentru anularea actului de vânzare, întemeiată tocmai pe motivul de care ea s'a făcut vinovată și care nu-i poate fi de cât ei imputat.

No. 145. — Respins apelul făcut de către Maria Godleschi în contra sentinței Tribunalului Botoșani cu No. 428/929 în proces cu Maria G. Bârză.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Maria Godleschi zisă Godlescu și Vichente Godleschi zis Godlescu acesta personal și ca soț pentru autorizare, contra sentinței Trib. Botoșani No. 428/922, a cărei dispozitiv este:

„Respinge ca nefondată acțiunea intentată de Maria „Vichente Godleschi zis Godlescu și Vichente Godleschi ca soț pentru autorizare cu domiciliul ales în „Botoșani strada Petru-Rareș No. 13, prin petițiunea „Inregistrată la No. 45,259 din 9 Noembrie 1928, contra soților Maria Gh. Bârză și Căpitan Gh. Bârză „ambii din Botoșani str. Nistor Ureche No. 23, pentru „anularea actului de vânzare autentificat de Tribunalul „Botoșani sub No. 1.458 din 24 Aprilie 1924 și transcris la No. 2013 din 24 Aprilie 1924 și

„Obligă pe reclamânți să plătească părților suma „de 2000 (două mii) lei cheltueli de judecată“.

Văzând că Maria Vichente Godleschi a acționat în judecată la Trib. Botoșani pe soții Maria Gh. Bârză și Căpitan Gh. Bârză, cerând anularea actului de vânzare autentificat de Trib. Botoșani la No. 1458/924 prin care reclamanta Maria Vichente Godlescu a vândut soților părâți, o casă cu locul ei din Botoșani, str. Nistor Ureche No. 23, pe motivul că vânzătoarea deși era căsătorită cu Vichente Godleschi, nu a avut autorizarea soțului figurând ca văduvă în act (art. 948, 950 și 1285 c. civ.) și pe motivul că prețul de 7000 lei cu care s'a făcut vânzarea este derizoriu, iar consimțământul vânzătoarei smuls prin înșelăciune;

Văzând că prima instanță a respins acțiunea, prin sentința pe care o apelează reclamânții;

Văzând în ce privește ultimul motiv, că relativ la

pretinsa smulgere a consimțământului prin înșelăciune, nu s'a administrat nici o dovadă și că asupra acestui punct reclamanții nu mai formulează nici o pretenție, de asemeni cu nimic nu se dovedește, cum susțin reclamanții în instanță de apel, că prețul de 7000 lei prevăzut în actul de vânzare nu ar fi cel real, cu alte cuvinte că casa a fost vândută în realitate cu un preț mai mic decât 7000 lei — ceia ce chiar dacă s'a dovedi nu ar putea influența validitatea vânzării, decât stabilindu-se lipsa completă de preț sau prețul atât de vil încât să echivaleze cu o lipsă de preț; actul de ipotecă pentru suma de lei 23.000 lei, consimțită de cumpărători față de vânzătoare chiar și în ziua vânzării, dovedește realitatea primului contract și seriozitatea prețului, care are a fi socotit în total adunându-se cei 24.000 lei datoraji la cei 7000 lei primiți de vânzătoare la încheierea actului de vânzare.

Văzând că reclamanta Maria Godlescu susține în mod principal nulitatea vânzării pe baza art. 197 c. civ., întrucât vânzătoarea deși era căsătorită cu Vichente Godlescu, la data contractului, ceia ce dovedește cu extractul No. 4/1891 din actele stărei civile de căsătorii ale orașului Botoșani, nu a avut consimțământul soțului ei;

Văzând că la această pretenție, părâții soți Bârză, opun împrejurarea de fapt că vânzătoarea este aceea în culpă, întrucât a făcut pe cumpărători, ca și pe toată lumea care o cunoștea din Botoșani, să fie considerată ca femeie văduvă, tot astfel cum figurează și în actul de vânzare.

Văzând că într'adevăr din certificatul No. 6100/928, al Percepției Botoșani, prin care se arată că Maria Luca este înscrisă personal la impozitul pe clădiri; din extractul de naștere de pe registrul stărei civile ale com. Dumbrăveni, jud. Botoșani No. 133/1888, pentru declararea nașterii copilului Luca Pavel de către mama sa Maria Preda Ioan Luca (aceiași persoană cu reclamanta, ceia ce este necontestat), în care mama copilului este arătată ca necăsătorită, din actul de vânzare autentificat de Trib. Botoșani la No. 1079 din 15 Septembrie 1915, în care imobilul în litigiu este vândut de către Gh. Darie reclamantei Maria Luca; din certificatul No. 697/928 al Poliției Botoșani și No. 13.431/928 al Poliției Dorohoiu, prin care se arată că reclamanta Maria Luca locuia în orașul Botoșani, pe când soțul ei în orașul Dorohoiu; din apelul pe care la 27 Octombrie 1928 îl face la Grefa Trib. Botoșani (copia dela Dosar) Maria Luca în contra cărței de judecată penală No. 1248/928; din constituirea de parte civilă a aceștia prin petiția ce o adresează Comisiei Botoșani la 17 Noembrie 1927 — urmată de Cartea de judecată a Judecătoriei Botoșani 1248/928, prin care obține câștig de cauza (vezi copia dela dosar); din toate aceste acte precum și din din diversele acte judiciare și administrative dela dosar, rezultă în mod evident că Maria Godleschi deși dacă ar fi fost de bună credință, era datoare să facă cunoscut tuturor acelora cu care

avea afaceri sau numai simple relațiuni adevărate ei stare civilă de căsătorită cu Vichente Godleschi, din potrivă a comis culpa de a se da pretutindenii și cu orice prilej drept femeie văduvă ;

Că, tot astfel o consideră și lumea din orașul Botoșani, după cum declară martorii : avocat I. Andreescu, Alexandru Rugină și Mihai Teodorescu, (ascultați în apel prin Comisie rogatorie de tribunalul Botoșani la 14 Octombrie 1930) și martorii Const. Cujbă, Leon Veintraub, Mandița Vasiliu și Aneta Petru (ascultați la prima instanță în ziua de 15 Iunie 1929) ;

Că, dacă martorii Gh. Nenutuc, Dumitru Călugărița și Maria Pădurari (Trib. Botoșani 16 Noembrie 1929) arată că Vichete Godlescu venea pe la soția sa Maria Vichente Godlescu născută Luca —, acești martori nu pot afirma dacă părății soți Bârzu, știau că ei ar fi căsătorii ; același lucru se poate spune și despre declarația martorei Catinca V. Barba Roșie (tribunal 24 Septembrie 1930).

Văzând că reclamantii au propus martori și pe Nec. Geosanu, care ascultat la Curte în ședința deln 24 Octombrie 1930, declară că cu 12 ani în urmă, pârătul Bârzu venind să ia cu chirie casa dela soții Godleschi, care pe atunci locuiau în împreună, a vorbit mai întâi cu bărbatul, care i-a răspuns că trebuie mai întâi să întrebe pe soția lui.

Văzând că la interogatorul pus reclamatei astăzi în instanță, ea declară că ofițerul Bârzu a stat cu chirie în casă la dânsa vre'o șapte sau opt luni, în vara aceia în care s'a făcut și actul de vânzare ; Că actul a fost făcut la 24 Aprilie 1924 ; Că de atunci, până în prezent nu au trecut decât vre'o șase ani, astfel că cu 12 ani în urmă, dată la care vorbește martorul, — Căpitanul Bârzu nu poate să fi venit la soții Goldeschi spre a le închiria casa, astfel că declarația martorului de mai sus, fiind contrazisă de însăși răspunsul reclamantei la interogator, nu poate răsturna probele de mai sus, pe cari pârătul Bârzu, a isbutit să le facă în favoarea lui.

Văzând deci că prin faptul că s'a dat drept văduvă față de cumpărătorii Bârzu, confirmând această împrejurare prin modul de a se comporta în societate, reclamanta Maria Godleschi a comis un delict, izbutind să înșele pe cumpărători în această privință ; Că, deși căsătorită, reclamanta Maria Godlescu are capacitate deplină pentru acoperirea prejudiciului rezultând din culpa ei, astfel ca cel mai indicat mijloc pentru acoperirea acestui prejudiciu, este că numita să nu fie primită a cere anularea actului tocmai pe un motiv de care ea s'a făcut vinovată și care nu-i poate fi decât ei imputat.

Că deci apelul găsindu-se nefondat cată a fi respins ca atare.

Pentru aceste motive redactate de d-l Consilier Eugen Petit, respinge.

Semnați: *M. Haralamb, E. Petit, Em. Dragomir.*

CURTEA DE APEL DIN TARGU-MUREȘ

Audiența de la 25 Septembrie 1930

Președinția D-lui Gheorghe Drăghicescu, consilier

Biserica reformată din Roteni cu Ministerul Industriei și Comerțului
IMPOZITE. — PERCEPEREA LOR. — ABROGAREA PRIVILEGIILOR ÎN
MATERIE DE IMPOZITE. — ART. 110 ȘI 112 DIN CONSTITUȚIE.

Dreptul pe care o biserică comunală — în Ardeal—îl are de a percepe taxele din târguri, este un privilegiu care potrivit art. 110 și 112 din Constituție trebuie considerat ca abrogat.

Prin urmare, atunci când dreptul de perceperea unor asemenea taxe, în favoarea bisericii minoritare se sprijină pe o cesiune intervenită între primăria unei comune—personă morală de drept public—ca cedentă, și biserică, acest drept din ziua promulgării Constituției — 27 Martie 1923 — a trecut din nou asupra Primăriei.

No. 524 Respinsă ca nefundată acțiunea în contencios pornită de Biserica reformată din Roteni în contra pârătului Ministerul de Industrie și Comerț.

Curtea,

Asupra acțiunii în contencios de față, introdusă de reclamanta Biserica Reformată din Roteni, prin petiția înreg. la Nr. 525/1940 din 22 Mai 1930, în contra pârătului Ministerul de Industrie și Comerț cu sediul în București pentru a se declara anulată ca fiind ilegală deciziunea cu Nr. 108.363 din 17 Septembrie 1929, publicată în Monitorul Oficial Nr. 224 din 7 Octombrie 1929 și a se stabili dreptul de despăgubire al reclamantei, întrucât pârătul prin această deciziune, prin care a autorizat Primăria Comunei Roteni de a administra și percepe taxele din târgurile de vite și mărfuri ce funcționează în acea comună, a violat dreptul ce i se derivă din contractul bilateral încheiat și îndeplinit între comuna politică Roteni și reclamantă la data de 7 Februarie 1844, prin care a vândut reclamantei, în schimbul unei păduri care formează și azi proprietatea comunei, dreptul de a percepe taxele dela târgurile ce se țin în acea comună.

Având în vedere că reclamanta azi în instanță a susținut acțiunea, așa cum a fost formulată în scris, adăogând că pârătul prin deciziunea adusă, a violat și art. 3 și 4 din legea oboarelor.

Că, pârătul prin avocatul său s'a apărat cu aceia că conform Constituției și anume art. 10, 109 și 110, nu se pot stabili și percepe impozite decât numai pe baza unei legi și că toate privilegiile de ori ce natură scutirile și monopolurile de clasă sunt oprite pentru totdeauna în statul român și că impozitele create prin legi, sunt numai în folosul Statului, Județelor, Comunelor și Instituțiilor publice cari îndeplinesc servicii de Stat, ori reclamanta nu intră, în nici una din aceste categorii, așa că cu drept cuvânt și cu paza constituției, pârătul a autorizat comuna Roteni să perceapă taxele de mai sus.

Având în vedere, că este necontestat în fapt că în anul 1844 între comuna Roteni și Biserica Reformată din acea comună, a intervenit, pe baza privilegiilor acordate de foștii regi ai Ungariei, particularilor din Ardeal, de a încasa în folosul lor drepturile de vamă de târg, având caracterul unor impozite stabilite în interes particular, un contract bilateral prin care reclamanta Biserica Reformată din Roteni în schimbul unei păduri cedate comunei Roteni, a dobândit pentru vecie, dreptul de a percepe în folosul ei dreptul de vamă de târg la târgurile ce se țin în acea comună. Că reclamanta și-a exercitat acest drept până la data de 17 Septembrie 1929, când Ministerul Industriei și comerțului prin decizia Nr. 108.363 publicată în Monitorul Oficial No. 224 din 7 Octombrie 1929, — în baza raportului Prefecturii jud. Mureș Nr. 14.180/1929, — a cărui anulare reclamanta o cere azi în instanță, a autorizat Primăria comunei Roteni a administra și percepe taxele din târgurile de vite și mărfuri ce funcționează în acea comună, cari se încasau până atunci de reclamantă și domnii Adalbert și Iuliu Bereczki.

Având în vedere, că Constituțiunea, prin art. 10 oprind toate privilegiile de orice natură, că art. 109 și 110 tot din Constituție, enunțând că impozitele de orice natură nu se pot stabili și *percepe* de cât pe baza unei legi și în favorul Statului, Județului, Comunelor și Instituțiilor publice cari îndeplinesc servicii la Stat, iar art. 112 din Constituție oprind statornicirea privilegiilor în materii de impozite, în temeiul acestor texte, combinate cu alin. ultim al art. 137 tot din Constituție, conform căruia din ziua promulgării Constituției (27 Martie 1928,) acele dispozițiuni din legi, decrete, regulamente și ori ce alte acte, cari sunt contrarii celor scrise în Constituțiune sunt desființate urmează că și privilegiul reclamantei de a încasa vamă de târg fiind privilegiu și având caracterul de impozit stabilit în interes particular, a fost desființat nema putând fi perceput acest impozit, care conform articolelor arătate mai sus și art. 4 din regulamentul privitor la funcționarea oboarelor, a trecut asupra Primăriei comunei Roteni.

Că, întrucât, în urma caracterului lor de drept, privilegiile putând să fie suprimate prin legi ulterioare, cu atât mai mult se pot suprima prin legea care formează Constituțiunea unei țări, așa că urmează a se stabili că prin deciziunea Nr. 108.363 din 17 Septembrie 1929, reclamanta a fost oprită în exercițiunea unui drept, care la darea deciziunii Ministerului, nu mai era în ființă.

Că, deci, dreptul reclamantului ne mai existând nici atunci, nici azi, nu mai poate fi violat prin deciziunea atacată și nu poate fi temeiul unei cereri în Justiție.

Având în vedere, că dreptul reclamantei din contractul bilateral invocat, nu poate fi considerat ca un patrimoniu de domeniul dreptului privat, după cum pretinde reclamanta, întrucât dreptul de a *percepe* vama de târg are caracterul de privilegiu, care privilegiu prin art. 10 din Constituția Țării, a fost desființat, așa că acest privilegiu putând să fie suprimat

prin legi ulterioare cu atât mai mult prin constituție, reclamanta nu se mai poate prevala de dispozițiunile legii Ungare, I 1890 cari au fost desființate și deci pârâțul nu putea fi obligat să se conforme acestei legi, așa că dreptul reclamantei de despăgubire cerut prin acțiunea de față, fiind desființat, acțiunea a trebuit să fie respinsă, hotărându-se conform dispozitivului.

Pentru aceste motive respinge.

Semnați: Gh. Drăghicescu, D. Luca, Al. Ștefănescu.

TRIBUNALUL BACAU S. II-a

Audiența dela 23 Octombrie 1930

Președinția D-lui Eduard Gusti, președinte

Sandu Secure și alții cu G. N. Ioniță

BEZMAN. — TRANSMITEREA ACESTUI DREPT DE CĂTRE UN STRĂIN UNUI CETĂȚEAN ROMÂN. — TITLU PUTATIV. — PRESCRIPTIE DE SCURTĂ DURATĂ. — ART. 1415, 1847, 1836 ȘI 1911 C. CIVIL ART. 1532 COD. CALIMACH.

Transmisiunea dreptului de locațiune perpetuă (bezman) făcută de un străin unui cetățean român, care are și posesiunea imobilului, poate fi considerată ca un titlu putativ emanând dela un neproprietar și servi ca just titlu în dobândirea dreptului prin prescripția de scurtă durată.

Tribunalul,

La ordine este pronunțarea în apelul făcut de Ion Secure din Comuna Buhuși Județul Neamț—prin petiția înregistrată la Tribunalul Neamț la No. 7990 din 28 Iulie 1894 astăzi decedat,—reprezentat prin: Sandu I. Secure, Gh. Ion V. Secure, Th. Ion V. Secure, Anica Sbâncu, Olga Costea, Profira Secure, Ilinca D. Bărjovanu cu autorizația soțului ei Dumitru Bărjovanu și Catinca Zaharia, contra cărței pe judecată civile No. 292 din 15 Iulie 1894 a judecătoriei Buhuși, prin care s'a respins ca neregulat făcută acțiunea în revendicare a unui imobil din Buhuși supus bezmănului contra proprietarului folosinței David Solomon și locatarului Meer Haim Ceaușu, astăzi reprezentați prin Leizer Solomon și Ilie H. Ceaușu, apel venit în judecarea acestui Tribunal prin casarea cu trimitere de către Inalta Curte de Casație și Justiție S. I cu decizia No. 1970 din 23 Septembrie 1929 a sentinței No. 296 din 10 Decembrie 1927 a acestui Tribunal S. I, după ce mai înainte cu decizia No. 2255 din 14 Octombrie 1925 casase cu trimitere sentința Tribunalului Neamț No. 339 din 23 Septembrie 1893.

Având în vedere actele și lucrările dela dosar, susținerile orale și concluziunile scrise ale părților din care următoarele se constata în fapt: D. Dumache cumpără verbal, cu mulți ani înainte un imobil din Buhuși supus bezmănului dela proprietara Eliza Exarcu și în anul 1871 îi face act scris No. 157. — Din acest loc Dumache vinde cu consimțământul proprietarului ființei o porțiune cu o casă în 1879 cu act netranscris lui David Solomon, autorul intimatului Leizer Solomon,

iar în 1894 vinde întreg imobilul din nou lui Ion Secure — autorul apelațiilor de astăzi — cu act autentic și transcris, neconfirmat încă de proprietara substanței.

În anul 1912 intimatul Gh. N. Ioniță, din Buhuși, cumpără dela Iancu Herșcu din Piatra-N., cu act autenticat de Tribunalul Neamț la No. 1115 și transcris la No. 2630 din 16 August 1912, porțiunea din imobilul cu casa supus bezmănului pe care Dumache îl vânduse lui Solomon și mai pe urmă lui Secure și care formează obiectul procesului.

În anul 1923 pe baza legii agrare din 1921, actului vorbit și posesiunii, se expropriază proprietatea ființei acestui imobil în favoarea bezmănarului G. N. Ioniță.

Ioniță stăpânește terenul netulburat până la 17 Martie 1924 când pentru prima oară este introdus în proces.

Respingându-se acțiunea de către Judecătoria Buhuși, Secure face apel la Tribunalul Neamț care admițând în principiu apelul în fond îl respinge de oarece actul său ulterior de cumpărarea dreptului de bezman cu toate că este transcris, fiind rezultatul unei opere frauduloase între vânzător și cumpărător, recunoscut de Secure în ședință în care s'a pronunțat Tribunalul, nu poate fi opozabil terților achizitori, în speță lui David Solomon al cărui act nu era transcris și pentru că nu a obținut consimțământul proprietarului ființei cât și pentru motivul că Solomon deși era evreu avea drepturi câștigate deoarece cumpără anterior promulgării constituției din 1897 iar legea din 1864, prin care se modifică caracterul de urban al Târgului Buhuși în rural, nu se aplică față cu dispozițiile hrisoavelor domnești anterioare și textelor codului Calimah care permiteau evreilor să cumpere imobile în târguri.

Făcându-se recurs de către Secure, Inalta Curte de Casație și Justiție respinge motivul privitor la constatarea Tribunalului al concertului fraudulos dintre vânzătorul Dumache și cumpărătorul Secure, reține motivul prim și în complex de divirgință constată că legal organică din 1864 având dispozițiuni de ordine publică privitoare la denumirea și împărțirea administrativă a modificat hrisoavele domnești anterioară și în consecință evreii nu au capacitatea să dobândească imobile în Tg.-Buhuși, după această dată, astfel că nici Solomon nu poate invoca drepturi câștigate.

Apelul venit — prin trimitere — în judecata Tribunalului Bacău S. I. este din nou respins pe noi considerente însă deoarece în litigiu survenise un element nou și anume introducerea intimatului G. N. Ioniță, Tribunalul Bacău S. I. constată că comisiunea de expropriere de ocol Buhuși a expropriat proprietatea ființei terenului din proces în favoarea bezmănarului G. N. Ioniță, hotărâre care rămânând definitivă este opozabilă tuturor și prin urmare și față de apelantul Secure.

Secure făcând din nou recurs, Inalta Curte pentru motivul că numai hotărârile de expropriere sunt opozabile erga omnes iar cele privitoare la împroprietărire fiind măsuri de ordin administrativ nu pot constitui autoritate de lucru judecat cu atât mai mult în speță

întrucât este discuția dreptului real de bezman, care nu poate fi stabilit decât de instanțele de drept comun, casează și trimite spre judecare apelul acestei secțiuni de Tribunal.

Că astfel rămâne a se stabili proprietatea dreptului de bezman.

În drept:

Având în vedere că locațiunile ereditare sunt desființate în viitor prin codul civil, păstrându-se drepturile câștigate care se conduc după legiurile sub care s-au născut (art. 1415 c. civ.)

Având în vedere că dreptul de bezman ce se discută a luat naștere sub codul Calimah.

Considerând că primul cumpărător al dreptului de bezman în litigiu David Solomon nu era cetățean român și întrucât bezmanul este o desmembrare a dreptului de proprietate, un drept real, nu putea valabil cumpăra după 1864 când prin legea organică Buhușul din târgușor comună Urbană, devine rurală.

Având în vedere că Solomon a cumpărat dreptul de bezman în 1897, posterior legii organice din 1864, dreptul lui este lovit de nulitate absolută întemeiată pe principii de ordine publică.

Că însă astăzi litigiul dintre apelantul Secure și intimatul Solomon și Ceaușu nu mai prezintă interes deoarece posesorul de fapt și de drept este intimatul G. N. Ioniță.

În adevăr după cum s-a vorbit mai sus, Ioniță cumpără în anul 1912 cu actul autentic și transcris, de când intră și în posesiunea terenului și a casei, plătește regulat canonul noului proprietar al ființei — Primăria Buhuși până la 1923 când proprietatea substanței este expropriată în favoarea sa, stăpânește mai departe netulburat de nimeni până la 17 Martie 1924 când pentru prima oară este introdus în proces de către apelant.

Având în vedere că în susținerea apelului Secure invoacă nulitatea actului intimatului Ioniță, pentru motivul că vânzătorul I. Herșcu neavând niciun drept asupra acestui imobil nu putea vinde mai mult decât avea, astfel că nu are calitatea de a se opune, că e de rea credință și că nu are posesiunea îndelungată.

Considerând că persoana dela care emană titlul nu importă dacă este proprietar sau că avea sau nu capacitatea juridică de a transmite deoarece prescripția are de scop tocmai de a acoperi aceste viții, dând posibilitate posesorului după scurgerea de timp legală să dobândească drepturile legale.

Considerând că buna credință, ignoranța posesorului de a ști că autorul nu era titularul dreptului transmis, se presupune și dacă se invocă reaua credință trebuie dovedită.

Având în vedere susținerea apelantului deducând reaua credință din faptul că la facerea actului de vindere-cumpărare a dreptului de bezman, intimatul trebuia să controleze registrele de transcripțiuni și ar fi găsit că fusese înstrăinat mai înainte.

Având în vedere că prezumțiunea invocată de apelant nu poate fi luată în considerațiune și pentru mo-

tivul că registrele de transcriptiuni nu sunt ținute pe proprietăți ci în ele se trece titularul drepturilor, ori se constată că intimatul a cumpărat imobilul dela o altă persoană de cât acea dela care cumpărase apelantul.

Având în vedere că în ce privește posesiunea de 30 ani, intimatul invoacă în apărare prescripția de scurtă durată.

Că în apărare intimatul G. N. Ioniță invoacă lipsa de calitate a apelantului Secure datorită faptului că a cumpărat și îi s-a vândut imobilul supus bezmanului fără a fi obținut consimțământul proprietarului ființei și că nu a plătit canonul datorat.

Considerând că deși față cu dispozițiunile art. 1517 și 1527 cod Calimah bezmanul se desființează pentru motivele arătate, totuși necesar este ca aceste decăderi să fi fost cerute de proprietarul ființei și prin hotărâri judecătorești să se fi pronunțat desființarea dreptului.

Că întrucât dreptul de bezman al lui Dumache și Secure nu au fost desființate judecătorește față de proprietarul ființei, apelantul Secure are calitatea să revendice dreptul său dela terții ce dețin titlul dela alte persoane.

Având în vedere însă că se mai invoacă în apărare și prescripția de 10 ani întemeiată pe just titlu, actul de vindere cumpărare autentic și transcris în anul 1912, și a posesiunii de bună credință nevițiată, continuă și netulburată până la 17 Martie 1924.

Considerând că dreptul de bezmân se poate stinge și câștiga prin prescripțiune (art. 1533 cod. Calimah).

Având în vedere că prescripțiunile începute sub actualul codice se conduc după regulile stabilite prin el (art. 1911 c. civ.).

Considerând că prin just titlu nu se cere ca titlul translativ de proprietate să emane dela adevăratul proprietar, căci tocmai acest vițiu de fond prescripția șterge, astfel că titlul purtativ poate servi drept just titlu.

Că prin urmare în speță, actul emanând dela un evreu care dacă deține titlul dela adevăratul proprietar nu interesează, deoarece dreptul său este lovit de o nulitate absolută, întemeiată pe lipsa de capacitate.

Considerând că însă actul nu este inexistent și față de intimatul cumpărător intervenind un element nou și anume tocmai elementul esențial al calității de cetățean român, soluția juridică a dreptului se schimbă în raport cu noua situație juridică.

Având în vedere că din actele depuse de intimat (anume: Certificatele Primăriei Buhuși No. 251/924 și 3021/926, proprietara ființei, că Ioniță a achitat canonul din 1912 până la 1923 când a fost improprietar și că a stăpânit imobilul în tot acest timp, din hotărârile Comisiunii de expropriere de Ocol Buhuși aflate la dosar, din Certificatul Percepției că a achitat tot timpul impozitele cuvenite statului) precum și din recunoașterea apelantului se stabilește atât identitatea cât și posesiunea imobilului de către Ioniță timp de mai bine de zece ani, situație materială de fapt

care trebuie luată în considerațiune independent de valoarea juridică a dreptului vânzătorului, căci independent de situația de fapt și de drept a vânzătorului incapabil, cumpărătorul începe și continuă o posesiune utilă care întrunește condițiunile cerute de art. 1847 și 1856 cod. civil.

Având în vedere că numai bunurile în afară de comerț nu pot fi prescrise și că prescripția este întemeiată pe interese de ordine socială.

Considerând că afară de acestea zise, cunoscut este faptul că mulți străini au fost primiți ca bezmânari în târgușoare făcând parte din comune rurale, lucru ce a dat naștere în speță unei erori de drept, prin faptul că intimatul a crezut că autorul dela care a dobândit titlul avea toate însușirile cerute de lege spre a-i putea transmite bezmânul; eroare ce față cu multiplicitatea cazurilor chiar în Tg. Buhuși ar fi putut face pe oricine să cumpere un astfel de drept (error communis facit jus).

Astfel că transmisiunea dreptului de locațiune perpetuă făcută de un străin unui cetățean român ce are și posesiunea imobilului poate fi considerată ca un titlu putativ emanând dela un neproprietar și servi ca just titlu în dobândirea dreptului prin prescripția de scurtă durată.

Că așa fiind apelul nu este fondat și urmează a fi respins.

Pentru aceste motive redactate de d-l președinte respinge.

Semnați: *F. Eduard Gusti, Ion Stănculescu.*

BIBLIOGRAFIE

A apărut:

„Contractul în favoarea terților“

Studiu de drept civil român și de drept civil comparat, opera inedită a defunctului *Aurel P. Zeuleanu*, fost conferențiar de drept civil la Facultatea de Drept din Iași, publicată de către soția sa.

Această remarcabilă monografie de 700 pagini a fost dată la iveală, după îndemnul savantului fost profesor al Facultății de Drept din Paris și fost consilier la Casația Franceză, *Ambroise Colin*, lucrare pe care el o califică de savantă.

Prețul de vânzare este de 550 lei, contra ramburs la D-na *Elena Zeuleanu, Parcul 11 Iunie, Craiova.*

A apărut:

Recursul în Casație și Contenciosul Administrativ.

Un foarte apreciat și util volum de 1200 pagini cuprinzând comentarul legilor Curții de Casație și a Contenciosului Administrativ, după doctrină și jurisprudență, de D-l *C. Hamangiu*, Consilier la Inalta Curte de Casație și Justiție, membru onorar al Academiei Române, directorul revistei „Pandectele Romane“, cu colaborarea D-lor *Richard Hutschneker* și *George Iuliu*, avocați.

Editura „Națională“ S. Ciornei, București, 1930.

Prețul lei 600